INSTITUTET FOR HISTORIE OG SAMFUNDSØKONOMI

BERETNING OM VIRKSOMHEDEN I 1951

Institutets ledelse.

Institutets styrelse består i henhold til grundbestemmelserne af lærerne i historie og samfundsøkonomi ved Københavns universitet samt chefen for Det statistiske Departement tillige med et mindre antal valgte medlemmer.

Den 24/9 1951 afgik professor, dr. phil. Erik Arup ved døden. Professor Arup var medlem af Institutets styrelse fra dets oprettelse i 1927 og tog især i Institutets første år levende og interesseret del i dets arbejde.

I løbet af 1951 indtrådte professor, dr. phil. Povl Bagge, professor, dr. oecon. Kjeld Philip, lektor Arne Jensen, lektor, dr. polit. Niels Lindberg, lektor Poul Nørregaard Rasmussen og lektor Erik Bach i Institutets styrelse ved deres udnævnelse som lærere ved universitetet. Endvidere er undervisningsminister, professor, dr. theol. Flemming Hvidberg og finansminister, professor Thorkil Kristensen udtrådt under hensyn til deres indtræden i ministeriet Erik Eriksen. I årets løb er lektor, dr. polit. Hans Brems og lektor, dr. polit. Jørgen Gelting udtrådt af styrelsen ved deres fratræden som lektorer.

Styrelsen bestod ved udgangen af 1951 af følgende medlemmer:

Lektor Erik Bach.
Professor, dr. phil. Povl Bagge.
Fhv. undervisningsminister, rådsformand Julius Bomholt, M.F.
Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs.
Professor, dr. phil. Aksel E. Christensen.
Departementschef E. Cohn.
Fhv. indenrigsminister Bertel Dahlgaard, M.F.
Professor, dr. phil. Astrid Friis, næstformand og kasserer.
Professor, dr. phil. A. Hald.
Lektor, dr. phil. Sven Henningsen.
Professor, dr. polit. Carl Iversen.
Lektor Arne Jensen.
Fhv. minister Aksel Larsen, M.F.
Lektor, dr. polit. Niels Lindberg.
Rigsarkivar Axel Lindvald.
Lektor Poul Nørregaard Rasmussen.

Professor H. Winding Pedersen.
Professor, dr. oecon. Kjeld Philip.
Professor, dr. jur. & phil. Alf Ross.
Professor K. Skovgaard.
Kontorchef, lektor P. P. Sveistrup.
Kontorchef, lektor K. Vedel-Petersen.
Direktør for Foreningen „Norden", cand. mag. F. W. Wendt.
Lektor Kjeld Winding.
Professor, dr. polit. & oecon. F. Zeuthen, formand.

Forretningsudvalget har bestået af formanden, professor *F. Zeuthen,* næstformanden og kassereren, professor *Astrid Friis,* professor *Carl Iversen* samt rigsarkivar *Axel Lindvald.*

Tilsynet med det daglige arbejde er varetaget af Institutets sekretær og lederen for den historiske afdeling lektor, dr. phil. *Sven Henningsen* og lederen for den økonomiske afdeling lektor *Poul Winding.* 1. oktober afgik Poul Winding på grund af anden virksomhed som leder for den økonomiske afdeling, men fortsætter som redaktør af „Økonomi og Politik". Forretningsudvalget besluttede derefter at lade stillingen som økonomisk leder være ubesat indtil videre.

„Økonomi og Politik".

Institutets kvartalsskrift „Økonomi og Politik" er i 1951 blevet redigeret af Sven Henningsen og Poul Winding. Oplaget har i 1951 været 4.000, og til trods for stigende omkostninger er abonnementsprisen uforandret 8.00 kr. (for studenter 5.00 kr.). „Økonomi og Politik" er i årets løb blevet udvekslet med udenlandske tidsskrifter, ligesom det også efter anmodning tilsendes en række danske institutioner.

„Economic Conditions in Denmark", en lidt forkortet oversættelse af kvartalsoversigten i „Økonomi og Politik" over den økonomiske udvikling i Danmark, er ligesom i de foregående år blevet udsendt til 75 udenlandske historisk-økonomiske instituter, biblioteker m. v.

Det historiske arbejde.

Ledelsen af det prishistoriske arbejde er i 1951 forestået af professor, dr. phil. *Astrid Friis,* og medarbejderne bestod af: mag. art. *Kristof Glamann,* cand. mag. *Elly Mogensen,* stud. polit. *Erling Olsen,* cand. mag. *Edit Rasmussen* og mag. art. *Kirsten Willerslev.* Endvidere har professor, dr. phil. *A. Hald* deltaget i drøftelser om den statistiske bearbejdelse af det indsamlede materiale. Materialeindsamlingen blev i årets første måneder stort set afsluttet ved en supplerende indsamling af oplysninger hovedsagelig til værkets indledning, hvorunder man bl. a. gennemgik *Asiatisk Kompagnis* regnskaber 1766–1800 (sølvpriser), de *kgl. partikulærregnskaber* 1717–38 (opgælden) og *Ham-*

burgske faktorregnskaber 1682–1703 (vekselkurserne). I foråret udarbejdedes den endelige disposition for det planlagte prishistoriske værk, og i overensstemmelse hermed koncentrerede arbejdet sig i resten af året om det planlagte 1. halvbind, der skal rumme en generel indledning (metode, mønt, mål og vægt) samt de københavnske torvekøb og priskuranter. Dele af dette materiale er blevet færdigbearbejdet og opstillet i tabeller.

Mag. art. *Kamma Struwe* og cand. mag. *Erik Rasmussen* har på grund af andet arbejde ikke set sig i stand til som planlagt at fuldføre deres arbejder om „Dansk Asiatisk Kompagnis handel og dets financiering 1732–1772" og „Bidrag til belysning af Kurantbankens forhold til stat og samfund 1737–1773", men håber i løbet af 1952 at kunne føre arbejdet til afslutning.

Dr. phil. *Sven Henningsen* har i 1951 fortsat arbejdet med undersøgelsen af vekselvirkningen mellem U.S.A. og Danmark.

Undersøgelsen af dansk kvægproduktion og dansk kvæghandel i 16. og 17. årh., der ledes af professor, dr. phil. Astrid Friis, er blevet fortsat. Da mag. art. Svend Ellehøj er blevet indkaldt til militærtjeneste, må undersøgelsen dog hvile, indtil magister Ellehøj atter kan genoptage arbejdet.

Det økonomiske arbejde.

Fuldmægtig, cand. polit. *I. C. Hansen Møllers* afhandling om „Gummi" er i løbet af 1951 blevet fuldført og vil antagelig blive publiceret i løbet af 1952.

Sekretær, cand. polit. *Heinrich Larsen* har i 1951 fortsat arbejdet med sin påbegyndte undersøgelse over arbejdsmarkedsorganisationernes politik i forbindelse med overenskomstforhandlinger.

Sekretær, cand. polit. *Poul Erik Milhøj* har i 1951 fortsat undersøgelsen over lønstrukturen i Danmark.

Universitetsadjunkt, cand. polit. *Knud Rasmussen* har i 1951 praktisk talt fuldført den planlagte analyse af forrentningsprocenterne i Landøkonomisk Driftsbureaus regnskabsmateriale. Ligeledes er der beregnet empiriske produktionsfunktioner for landbrugsejendomme for årene 1945/46, 46/47, 47/48, 48/49 og 49/50. I samarbejde med Landøkonomisk Driftsbureau er der indsamlet oplysninger om de regnskabsførende landmænds uddannelse, for ved en mindre undersøgelse at få indblik i uddannelsens betydning for de opnåede forrentningsprocenter.

Arbejdet med internationale forhold.

Institutet har i 1951 afholdt en studiekreds i „International Politik" under ledelse af dr. phil. Sven Henningsen. I forårssemestret blev foretaget en gennemgang af den internationale politiks principper. I efterårssemestret blev derefter påbegyndt en undersøgelse af spørgsmål i forbindelse med Øst–Vest problemerne. Denne studiekreds, hvori deltager historiske, juridiske og økonomiske studerende, vil blive fortsat i 1952.

Mag. art. Danstrups bog om „Det britiske Imperium" er på grund af forfatterens andet arbejde indtil videre blevet stillet i bero.

Institutet har i det forløbne år haft forbindelse med følgende udenlandske instituter, med hvilke der er udvekslet publikationer og tidsskrifter: Belgien: Institut des Relations Internationale i Bruxelles; Canada: Queens University; England: The Royal Institute of International Affairs i London, London School of Economics and Political Science, University of Cambridge, The Institute of Statistics ved Universitetet i Oxford; Finland: Utrikespolitiska Samfundet i Helsingfors; Frankrig: Centre d'Etudes de Politique Etrangère i Paris; Holland: Institut voor internationale Zaken i Haag; Norge: Chr. Michelsens Institut for Videnskap og Åndsfrihet i Bergen; Rusland: Institut d'economie et de politique i Moskva; Sverige: Utrikespolitiska Institutet i Stockholm; U.S.A.: Foundation for Foreign Affairs i Washington, Council on Foreign Relations i New York, Yale University Library i New Haven, University of International Relations i Los Angeles.

I marts 1951 deltog formanden for det internationale udvalg, professor, dr. polit. *Carl Iversen,* i et møde i det Nordiske Samarbejdsudvalg i Stockholm. Der drøftedes forskellige planer om skandinaviske forskningsopgaver, hvorom der bliver forhandlet videre.

Biblioteks- og registreringsarbejde.

Institutets bibliotek er i årets løb blevet forøget med ca. 200 bind.

Avisregistraturen, som Institutet fortsat har afleveret til Det kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket i Århus, Landsarkivet i Odense og Universitetsbibliotekets Fiolstrædeafdeling, er blevet videreført, og det samme gælder registraturen af udenlandske og danske tidsskriftsartikler.

Institutets finansielle forhold.

Institutet har i årets løb modtaget tilskud fra staten og Tipsfonden samt fra Carlsbergfondet, Rask-Ørsted Fondet og Danmarks Nationalbank. Til registrering af dagblade har Institutet modtaget tilskud fra „Politiken" og „Berlingske Tidende".